

सामुहिक विवाह सोहळ्यामध्ये भाग घेऊन
विवाह करणाऱ्या विजाभज, इमाव व विमाप्र
प्रवर्गातील नवविवाहित दांपत्यांसाठी वित्तीय
सहाय्य अंतर्गत “कन्यादान” योजनेतील
लाभार्थीच्या अनुदानात वाढ करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : सावियो-२०२३/प्र.क्र. ०५/योजना-३

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक:- १८ जुलै, २०२४

संदर्भ:- १) शासन निर्णय क्र.सावियो-२०१८/प्र.क्र.११०/अर्थसं दिनांक ०२.०२.२०१९.

२) शासन शुद्धिपत्रक क्र.सावियो-२०१८/प्र.क्र.११०/अर्थसं दि.०४.०५.२०१९.

३) मा.मंत्रिमंडळाची बैठक दि.१३ मार्च, २०२४.

प्रस्तावना:-

संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयाच्ये “सामुहिक विवाह सोहळ्यामध्ये सहभागी होऊन विवाह करणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील नवविवाहित दांपत्यांसाठी अर्थसहाय्य - कन्यादान योजना” या योजनेतर्गत नवविवाहित दांपत्यांना अनुदान म्हणून रु.२०,०००/- इतकी रक्कम व विवाह सोहळा आयोजित करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना प्रोत्साहनात्मक अनुदान म्हणून रु. ४,०००/- देण्यात येत आहे.

मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी दि.२०मे, २०२३ रोजी पालघर येथील सामुहिक विवाह सोहळ्यादरम्यान, सामुहिक विवाह सोहळ्यामध्ये भाग घेवून विवाह करणाऱ्या दांपत्यांसाठी देण्यात येणाऱ्या अनुदानात रु.२५,०००/- पर्यंत वाढ करण्याबाबत घोषणा केली आहे. त्या अनुषंगाने महिला व बालविकास विभागांतर्गत “शुभमंगल सामुहिक/नोंदणीकृत विवाह योजना” अंतर्गत नवविवाहित दांपत्यांना देण्यात येणाऱ्या अनुदानात रु.२५,०००/- व सामुहिक विवाह राबविणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना रु.२,५००/- एवढे प्रोत्साहनात्मक अनुदान देण्यास दि.१३ मार्च, २०२४ रोजीच्या मा.मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत निर्णय घेण्यात आला आहे. सदर मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये “आदिवासी विकास विभाग, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग तसेच इतर विभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या उपरोक्त योजनेशी समरूप असलेल्या विवाह योजनेतर्गत देण्यात येणाऱ्या अनुदानात महिला व बाल विकास विभागाने घेतलेल्या निर्णयानुसार वाढ करण्यास मान्यता दिलेली आहे. मा.मंत्रिमंडळाच्या बैठकीतील निर्णयाच्या अनुषंगाने या विभागांतर्गत सुरु असलेल्या कन्यादान योजनेतर्गत लाभार्थींना देण्यात येणाऱ्या अनुदानात वाढ करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

“सामुहिक विवाह सोहळ्यामध्ये सहभागी होऊन विवाह करणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील नवविवाहित दांपत्यांसाठी अर्थसहाय्य-कन्यादान योजना” या योजनेतर्गत देण्यात येत असलेल्या अनुदानात वाढ करण्याच्या अनुषंगाने संदर्भ क्र.१ येथे नमूद शासन निर्णयामध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे :-

(क) सामुहिक विवाह सोहळ्यामध्ये भाग घेणाऱ्या इतर मागासवर्ग, विशेष मागास प्रवर्ग व विमुक्त जाती

भटक्या जमाती या प्रवर्गातील नवविवाहित दाम्पत्यांना सध्या रु.२०,०००/- (रु. वीस हजार फक्त)

इतके अनुदान वधुचे वडील, आई किंवा पालकांच्या नावे अधोरेखित धनादेशाद्वारे देण्यात येते.

सदर अनुदानात रु.२५,०००/- (रु.पंचवीस हजार फक्त) पर्यंत वाढ करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

(ख) सदर योजनेतर्गत स्वयंसेवी संस्थांना प्रोत्साहनात्मक अनुदान म्हणून प्रति जोडपे रु.४,०००/- (रु.चार हजार फक्त) इतके अनुदान देण्यात येते. तथापि, सदरच्या अनुदानात कोणताही बदल नाही.

(ग) इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाच्या संदर्भ क्र.१ येथे नमूद शासन निर्णयातील परिशिष्ट-अ, ब, क व ड प्रमाणे पात्रतेचे निकष, विवाहाची माहिती सादर करण्याचा विहित नमुन्यातील प्रस्तावाचा नमुना, हमीपत्र व प्रतिज्ञापत्र इत्यादी बाबी यापुढेही कायम राहतील.

(घ) इतर मागास बहुजन कल्याण विभागाच्या संदर्भ क्र.१ येथे नमूद शासन निर्णयामध्ये “सामुहिक विवाह सोहळ्यामध्ये भाग घेणाऱ्या मागासवर्गीय दांपत्यांना वस्तुरूपात देण्यात येणाऱ्या अनुदानाची रक्कम वधुचे वडील, आई किंवा पालकांच्या अधोरेखित धनादेशाद्वारे (क्रॉस चेकने) लग्नाच्या दिवशी देण्यात यावी” अशी तरतूद आहे. आता, त्यात बदल करून अनुदानाची रक्कम थेट लाभार्थी हस्तांतरण (DBT) पद्धतीने लाभार्थ्यांच्या खाती जमा करण्यात यावी, अशी तरतूद या शासन निर्णयाद्वारे करण्यात येत आहे.

(ङ) सदर सुधारित तरतूदी शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून लागू होतील.

२. सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.६५६, दि.०३/०७/२०२४ अन्वये मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर (वेबसाईटवर) उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२४०७१८१७०६१८७९३४ असा आहे. हे शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अजित जगताप)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

- मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- मा. उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- सर्व मा.मंत्री/मा.राज्यमंत्री, मंत्रालय, मुंबई.
- अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- सर्व मंत्रालयीन विभागाचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- सर्व विभागीय आयुक्त.
- सर्व जिल्हाधिकारी.
- संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
- आयुक्त, महिला व बालविकास विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.